

Posamezna številka 6 vinarjev.

DAN^a izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; a pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vračajo. Za oglase se plača: petič vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti imena.

Telefon številka 118

Velikanske žrtve zadnjih bojev.

Balkanska vojna štev. 2.

PISMO IZ BELGRADA.

Belgrad, 18. jun. (1. jul.) 1913.

Srbsko-bolgarsko bojišče

razteza se — glasom dosedaj došlih vesti — od izvora Zletovske reke, t. j. od Črnega Vrha v bližini vasi Zletova, pa do Štipa.

Ta bojni front, kjer so izvršili Bolgari prvi napad, znaša v ravni črti več kot 40 km dolžine.

Napram temu so za sedaj iz- vzeti iz vojnih operacij samo oni kraji, ki se nahajajo med Retke Bukve in Krivo Palanko.

Kot najvažnejša strategična točka je Ovčje polje, ki se s svojim vzhodnim delom dotika bojnega fronta in se spaja pri Štipu z Ježevim poljem. To je velika in nepregledna ravnina, le tu pa tam posajena z malimi griči in hribi, ki se v raznih smereh zopet izgubljajo. Gornji del bojišča pa je recet hribovit.

Grško-bolgarsko bojišče

zavzema cel grško-bolgarski front, od morske obale pa do Čevčelije, kjer so se pojavili prvi in najhujši spopadi. V Čevčeliji se bore skupno Orki in Srbi.

Velik napad so Bolgari izvršili tudi na Orfano-Pravišu proti grškim četam.

V Solunu vlada velika panika in grške oblasti so pripravljene na vse eventualnosti, da takoj onemogočijo vse izgrede, čim bi se pojavil v mestu kak nered.

Bolgarski vojniki so se v Solunu v svoji vojašnici dobro zabarikadirali in nočejo izročiti orožja, le majhen oddelek bolgarskih vojakov se je predalo.

Vsled tega so Orki okrog vojašnice postavili topove in pozvali Bolgare na predajo.

Kdo je kriv?

Sedaj je nesporno, da so Bolgari prvi napadli srbsko-grške čete in s tem izzvali sedanjo vojno, o katere koncu se ni nikakega izgleda.

Bolgari bi lahko prepričali marsikoga, da so Srbi in Orki izzvali napad od strani bolgarske vojske, ako bi belgrajski poslanik bolgarske vlade nekoliko spretnjeje opravil svoj posel.

Bolgarska vlada je izdala takoj naredbo svoji vojski, čim je uvidela, da se njene želje v Petrogradu ne upoštevajo v njenem smislu, naj izvrši v nedeljo večer splošen napad na obe zavezniški vojski na celim frontu.

To pa je baje slučajno izvedel srbski prestolonaslednik Aleksander in je s posebnim vlakom prispel v nedeljo ponoči v Belgrad in se takoj napotil h kralju. Včeraj popoldne pa je zopet odpotoval v Skoplje.

Bolgarska vlada je pa medtem že prej pripravila dve ostri protestni noti, eno za svojega poslanika v Belgradu in drugo za svojega poslanika v Atenah, naj iste izročita dotičnim vladam, čim bodeta izvedela o spopadih v Macedoniji.

Sočasno pa je pripravila tudi brzojavne vesti, v katerih protestuje proti izzivanju Srbov in Orkov in odklanja vsako odgovornost za posledice.

Bolgarski poslanik Pošev pa je prišel že včeraj ob deseti uri k Pašiču s fatalno noto, ki je bolgarsko vlado popolnoma razkrinkala.

Prvi napad se je začel šele okrog 3. ure v noči od nedelje na ponedeljek in bolgarska vlada bi napravila rekord v hitrosti, ako bi v sedmih urah celo diplomatično akcijo velike važnosti, ker je absolutno nemogoče odposlati poročilo o spopadu v Sofijo, sklicati ministerski — odnosno državni — svet, posvetovati se o korakih, sestaviti protestno noto, odposlati jo poslanikom v Belgrad in v Atene in jo izročiti dotičnim vladam, katerim je namenjena.

Tako je tudi ta gnjusna bolgarska igra popolnoma odkrita in odgovornost za bratomorno krvoprelje na Balkanu pada na bolgarsko vlado in na predstavitelja »alma Germanije«, bolgarskega kralja Ferdinanda von Koburg.

Razburjenje v Srbiji

se pojavlja edino v zgržanju (oprostite, da rabim ta pronesiran izraz iz naše domače politike, a zdi se mi najbolj primeren) nad nehonetnim postopanjem Bolgarov.

Železniški uradniki, Srbi, v Caribrodu, ki je na srbsko-bolgarski meji, so zapustili postajo in uničili brzojavne aparate. Sicer pa na starih mejah ni nikakega sledu o vojni.

Prve poplašene vesti, da so se srbske trupe morale umakniti iz svojih pozicij pod pritiskom bolgarske premoči, vzbudile so v prebivalstvu nekako pobitost, ki se je danes prelevila v neposipno navdušenje, ker se je Srbom posrečilo zavzeti iznova vse prejšnje pozicije. Štip so Srbi vzeli z naskokom in pognali Bolgare na deset kilometrov daleč od Štipa proti vzhodu.

Istotako so Bolgari včeraj zasedli tudi Čevčelijo, a združena srbsko-grška vojska je danes zjutraj ponovno zavzela to mesto in pognala sovražnika v beg. Bolgari imajo velikanske zgube.

Tudi v novih krajih vlada veliko veselje nad napredovanjem srbske armade.

Vojne odredbe v Belgradu.

Vsi oni, ki so bodisi kakorkoli sodelovali za časa balkansko-turške vojne, kakor tudi oni obvezniki, ki so bili nameščeni po raznih vojnih in bolniških pisarnah, so pozvani, da takoj nastopijo zopet svojo patriotsko in domoljubno dolžnost.

Včeraj popoldne odpeljali so se trije sanitetski vlaki na mejo, da pripeljejo prve ranjence v bolnišnice po raznih krajih.

Včeraj ob treh se je vršila ministrska seja radi položaja in o tekstu protestne note radi žalostnih dogodkov v Macedoniji. Noto se izroči bolgarski vladi in se istočasno obvesti vse velesile o bolgarski provokaciji.

Min. predsednik Pašić je včeraj dvakrat obiskal kralja. Istotako je tudi vojni minister Božanović zelo dolgo konferiral s kraljem.

V skupštini.

Radi toliko splošno zanimivih vesti, ni mi mogoče baviti se natančneje s posameznimi govorniki na skupštinskih sejah, dasi nudijo zelo interesantno sliko o položaju in se hočem dotikati skupštinskih sej le v toliko, v kolikor se dotikajo sedanjih dogodkov na novem — bolje prenovljenem — bojišču.

Danes je skupština nadaljevala debato o katerem sem že včeraj poročal.

Predlog o aneksiji novoosvojenih krajev je dobil samo devetnaest glasov in je — propadel.

Resolucija vladne večine, v kateri se pozivlja vlado, naj ostane na stališču, označenem v prvem ekspoziciju, v obrambo življenjskih interesov kraljevine Srbije in se vsprejema na znanje tudi drugi vladni ekspozice, v katerem je vlada izjavila, da je pripravljena vsprejeti arbitražo ruskega carja na širši osnovi.

Ta resolucija je bila vsprejeta z majhno večino enajstih glasov in če odštejemo še štiri ministrske glasove, se skrči do števila na 7 glasov večine.

»Proti« je glasovalo 69 »za« pa 80 poslancev.

Stojan Protić, minister notranjih zadev je odgovarjal na interpelacijo posl. Draškovića, kateri je vprašal vlado, kakšno mnenje ima srbska vlada o vršilih se bojih.

Ker ni bil navzoč Pašić, je Protić odgovoril, da srbska vlada smatra pravkar vršee se boje za »volno brez predhodne objave«. Bolgari so prekršili s sovražnim namenom demarkacijsko linijo in dolžnost srbske vojske je, da brani svoje pozicije in državne meje z vsemi sred-

stvi in proti vsakomur. Spopadi so zavzeli tako obširne mere, da se jih opravičeno smatra za važne vojne komplikacije in ne za navadne priske med predstražami, kakor trdijo bolgarske vesti. Srbija je pripravljena na vse v obrambo svojih interesov.

Cela zbornica je z odobravanjem in s ploskanjem vsprejela na znanje izjavo vlade.

Danes je debata končala.

Mars.

Zverinstvo in zahrbtnost Bolgarov.

Bolgari morili srbske ranjence v šotorih z znaki »Rudečega križa«. — Bolgari izrabljali belo zastavo, znak miru in udaje.

To, kar delajo Bolgari v sedanji vojni, presega že vse meje. Posnemajo na svojih krvnih bratih način turškega bojevanja. Koljejo in ubijajo ranjence, poslušaje se v svrhu varanja belih zastav, hinavščujejo prijaznost in prijateljstvo, skratka: izrabljajo vsa sredstva zahrbtnosti. »Edinosti« je došel naslednji telegram iz srbskega tiskovnega urada:

V svojem napadu tekom včerajšnjega dne so Bolgari razvili silo preko 100 bataljonov pehote s preko 200 poljskih gorskih topov in havbiv. Na srbski strani je sodelovalo okoli 30 do 40 bataljonov z 80 topovi. Napad je imel značaj iznenadnega istočasnega navala ogromnih sil. Moglo se je sicer pričakovati iznenadnih manjih napadov kakor pri Zletovu, ni se pa mislilo, da pojdejo Bolgari tako daleč, da napadejo s celimi armadami še pred prekinjenjem diplomatskih odnošajev. To iznenadenje, sistematično pripravljeno z najraznejšimi načini na vsej fronti in z zavratnimi sredstvi, potrjujejo sledeči primeri: Na pojedinih mestih fronte so bolgarski vojniki pripovedovali našim, da obsojajo bratomorno vojno ki jo žele politiki v Sofiji, ter so se dogovarjali, naj bi ne streljali eni na druge. Naši so te razgovore sprejemali z nezaupanjem. In res so Bolgari tekom napada na par mestih dvignili puške kvišku, kazaje bele zastave, ali mesto predaje je prišel napad z bajoneti. Neki bolgarski bataljon se je v mraku popolnoma približal neki srbski bateriji. Srbska pehota je začela s streljanjem, a Bolgari so klicali: »Srbi smo! Ne streljajte!« Nastala je zmešnjava in naši so res nehali streljati. Takoj na to pa so Bolgari izvršili napad in si osvojili štiri srbske topove. Ta pre-

Kako bi izgledal cvetlični dan

na južni železnici. Slovenci! Ne odite niti vinarja za cvetlični dan na južni železnici! Pripravite se za cvetlične dni, ki se vrše prihodno nedeljo po slovenskih krajih.

vara je silno razjarila srbske čete. Kot en moč sta se zagnala dva srbska bataljona in sta z bajonetnim naskokom zopet odvzela Bolgarom poprej osvojenjo baterijo. Kar ni Bolgarov padlo, je bežalo.

Na mostu preko Bregalnice pri Štipu sta stala vedno po dva bolgarska in srbska stražarja. V nedeljo popoldne je poveljnik bolgarske straže povabil srbske oficirje s predstraže, da bi se skupno fotografirali, ker so nesoglasja poravnana in ne bo vojne. In res so se fotografirali. A Bolgari so tega dne najprej izmerili razdaljo do srbskih rogov ter dirigirali tajno na pozicijo cel artiljerijski polk s tridesetimi topovi in pripravili vse za napad. Skupno slikanje je bilo v nedeljo popoldne, a že v ponedeljek zjutraj so Bolgari iznenada uprizorili silen napad na naše predstraže. V istem trenutku je 36 topov začelo sipati ogenj. Ves prostor med rovi in bivaki je bil nosil s šrapneli in mitraljezi. Kdor je skušal priiti za okope je — padel. Med četami, ki nisoogle priti za okope in so morale zasesti odprte pozicije, se je razvil krvav boj. Bolgari so pritiskali vedno hujše, ali Srbom je prišla pomoč. Bolgarski napad je bil odbit na vsej črti z ogromnimi izgubami. Grmade mrtvih napadalcev so pokrile polje. Ali tudi na srbski strani so bile težke izgube. Iz čete, ki je bila na predstraži na mostu pri Štipu, so ranjeni vsi ofi-

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Ti hudič,« je godrnjal, krileč z rokami, »kadar se napijem, mi sili sablja vedno med noge... Ne boš, satan; nočem pasti... Prelepa noč je noč... Kvišku glavo... da vidimo zvezde! Da, da, lep kraj... lepa vojna... lepe babe... ej, to se bomo še imeli na Francoskem!«

X.

Pijan — na smrti

S težavo je prilezel fon Hinten po stopnicah, ki so vodile k vratom. Nehote se je popravljal, kolikor je vedel in znal, nategnil pas in vzravnal svojo postavo.

Vrata so se odprla nemudoma; pojavil se je sluga visoke rasti in z gostimi zalisci, ki je dejal z ledenim hladom, ne čakajte njegovega nagovora:

»Jaz sem tisti, ki vas naj odvede v vašo sobo, gospod.«

Odšel je naprej, sveteč pijancu s svečo, ki jo je držal v desnici. Dospevši v prvo nadstropje, se je ustavil in počakal podporočnika, ki je lezel trudoma za njim.

»Na desno,« je dejal sluga in zavil po širokem hodniku; kmalu je

obstal pred enimi izmed vrat in jih odprl.

»To je moja soba?« je vprašal fon Hinten z usmevom, ki ga je delal zavžit šampanjec skoraj ljubeznivega.

Mož se je naklonil brez odgovora.

»Eh, zlomka,« je dejal podporočnik sam pri sebi, »z besedami so bolj skopi kakor z buteljkami.«

Zasmejal se je svoj lastni misli, tako smešna se mu je zdela. Služabnik je bil med tem prižgal svečo na kaminu.

»Ah,« je mrmral, »tu je prijetno, tu je prijetno.«

Sluga se je oglašil ledeno, skoraj rovražno:

»Gospa markiza mi je ukazala poprašati gospoda, kakšne so njegove želje za jutri.«

»Ali je zvonec tu?«

Sluga mu je pokazal vrstico v kotu za kaminom.

»Dobro, dobro... Kadar vas bom potreboval, vam pozovim, prijatelj...«

Mož je namršil obrvi in zgenil ustnice, kakor da hoče reči:

»Nisem vaš prijatelj, ne!«

Toda premagal se je, obrnil se vojaško in odšel iz sobe. Podporočnik je ostal sam.

Začel si je ogledovati novo bivašče. Da, soba je bila udobna — kneževska je bila v primeri z brlogom, ki ga je imel doma. To krasno pohištvo, te debele, rožaste preproge!

In tam, glej, priprta vrata. Vzel je svečo in stopil v razkošen toaletni kabinet z opravo od angleškega porcelana; nehote se je spomnil male, smrekove mizice, na kateri je stal njegov umivalnik.

»Ah, ti Francozi! Koliko zmisla imajo za razkošje... in za udobnost! O Francija... krasna dežela!«

Mašinalno je odprl okno, da pogleda še enkrat v melko, svetlo, dišečo avgustovo noč, ki ga je navdajala s poetično nežnim hrepenenjem.

S tem pa se mu je odprla pot na široki kameniti balkon, ki je tekkel ob vsem osrednjem grajskem pročelju. Na desni strani je zagledal razsvetljena okna stranskega krila, kjer je pravkar tako dobro jedel in pil na zmago nemških armad. In ravno ta hip se je odprlo v prvem nadstropju okno; zagledal je senco moške postave, ki jo je delala luč iz za hrbta še nerazločnejše. Videl je samo, da puši pipo, zakaj ob slehernem dihu se je obdala nje glavica z rdečkasto zarjo. Pušilec se je bil naslonil na široko podokniko; bil je očividno nemški oficir — a kdo, tega fon Hinten ni mogel dognati, zakaj bilo je predalet in tema pregosta.

»Prijatelj je, ki gleda zvezde, kakor jaz,« si je dejal podporočnik. »Pojdem ga pozdravit z balkona.«

To reki se je napotil ob pročelju, da dospo do tega tovariša, ki se mu še vedno ni hotelo spati. Ko pa je dospel fon Hinten do konca balkona, je potegnil pušilec krepkeje, in ogenj mu je obsijal vse obraz.

»Ohe!« je zamrmral, spoznavši nagubano obličje generala fon Hercoga. »Stari hladi svojo pijanost. In jaz, budalo, sem ga že hotel nagovoriti. Hvala Bogu, ni me videl. Popijajmo jo naglo in pustimo ga samega z njegovo pipo... drugače poreče, da vohunim za njim.«

Naglo se je obrnil nazaj.

Toda, ko je prišel do sredi balkona, je iskal zaman razsvetljenega okna svoje spalnice... Veter je bil planil v sobo in upihnil luč... Odprto pa ni bilo samo njegovo okno, marveč še nekaj drugih... In podporočnik fon Hinten se ni več spominjal, skozi katero je prišel na balkon.

»Vraga!« je zamrmral, iztikaje po žepih. »Nobene užigalice nimam več. Ah, vraga, poizkusimo svojo srečo... zdi se mi, da je bilo tu...«

In zalahal je najbližje okno.

V sobi je bilo tema; iztegnil je roke okrog sebe in potipal. Sredi sobe je stala miza. Torej ni bilo tu? Kaj mu je storiti? Ali naj tava dafje po tet temi? Ali naj pokliče ljudi? Zdalci pa je zapazil pri tleh tenak pas luči.

»To so vrata!« Krenil je proti njim otipal kluko in pritisnil nanjo rahlo in previdno.

Stal je v nekakšni predsobi, razsvetljeni z mešlo lučjo nočne svetilke, ki je gorela v sosednjem storoju; vrata so bila napol odprta...

»Ah, naj bo, kar hoče!« je zamrmral.

kona, je potegnil pušilec krepkeje, in ogenj mu je obsijal vse obraz.

»Ohe!« je zamrmral, spoznavši nagubano obličje generala fon Hercoga. »Stari hladi svojo pijanost. In jaz, budalo, sem ga že hotel nagovoriti. Hvala Bogu, ni me videl. Popijajmo jo naglo in pustimo ga samega z njegovo pipo... drugače poreče, da vohunim za njim.«

Naglo se je obrnil nazaj.

Toda, ko je prišel do sredi balkona, je iskal zaman razsvetljenega okna svoje spalnice... Veter je bil planil v sobo in upihnil luč... Odprto pa ni bilo samo njegovo okno, marveč še nekaj drugih... In podporočnik fon Hinten se ni več spominjal, skozi katero je prišel na balkon.

»Vraga!« je zamrmral, iztikaje po žepih. »Nobene užigalice nimam več. Ah, vraga, poizkusimo svojo srečo... zdi se mi, da je bilo tu...«

In zalahal je najbližje okno.

V sobi je bilo tema; iztegnil je roke okrog sebe in potipal. Sredi sobe je stala miza. Torej ni bilo tu? Kaj mu je storiti? Ali naj tava dafje po tet temi? Ali naj pokliče ljudi? Zdalci pa je zapazil pri tleh tenak pas luči.

»To so vrata!« Krenil je proti njim otipal kluko in pritisnil nanjo rahlo in previdno.

Stal je v nekakšni predsobi, razsvetljeni z mešlo lučjo nočne svetilke, ki je gorela v sosednjem storoju; vrata so bila napol odprta...

»Ah, naj bo, kar hoče!« je zamrmral.

»Ohe!« je zamrmral, spoznavši nagubano obličje generala fon Hercoga. »Stari hladi svojo pijanost. In jaz, budalo, sem ga že hotel nagovoriti. Hvala Bogu, ni me videl. Popijajmo jo naglo in pustimo ga samega z njegovo pipo... drugače poreče, da vohunim za njim.«

Naglo se je obrnil nazaj.

Toda, ko je prišel do sredi balkona, je iskal zaman razsvetljenega okna svoje spalnice... Veter je bil planil v sobo in upihnil luč... Odprto pa ni bilo samo njegovo okno, marveč še nekaj drugih... In podporočnik fon Hinten se ni več spominjal, skozi katero je prišel na balkon.

»Vraga!« je zamrmral, iztikaje po žepih. »Nobene užigalice nimam več. Ah, vraga, poizkusimo svojo srečo... zdi se mi, da je bilo tu...«

In zalahal je najbližje okno.

V sobi je bilo tema; iztegnil je roke okrog sebe in potipal. Sredi sobe je stala miza. Torej ni bilo tu? Kaj mu je storiti? Ali naj tava dafje po tet temi? Ali naj pokliče ljudi? Zdalci pa je zapazil pri tleh tenak pas luči.

»To so vrata!« Krenil je proti njim otipal kluko in pritisnil nanjo rahlo in previdno.

Stal je v nekakšni predsobi, razsvetljeni z mešlo lučjo nočne svetilke, ki je gorela v sosednjem storoju; vrata so bila napol odprta...

»Ah, naj bo, kar hoče!« je zamrmral.

mral fon Hinten, nejevoljen nad svojo smolo in čimdalje bolj pian od zavžitega šampanjca. »Poglejmo, kam me vodi pot.«

Tiho se je splazil naprej; toda ustavil se je mahoma in se stresel od strmenja... od vznemirjenosti.

Prišel je bil v spalnico, ki jo je obhlajala spalna ampola pod stropom z rahlo, nežno svetlobo. V spalnici je stala velika postelja... na postelji je spala ženska...

To žensko je spoznal... z utripajočim srcem... Bila je modrooka črnolaska z rdečimi ustnicami... ki ga je nje slika preganjala ves čas med popivanjem, odkar jo je bil videl ob strani stare markize! Ah, kako krasna je bila ta Francozinia...

Obstal je kakor vkopan...

Ali je sanjala krasicota težke moreče sanje? Ali jo je težil pogled, ki ni imel pravice počivati na njej in jo je žalil v njenem spanju?...

Mahoma je odprla oči!

Zagledala je moškega... dvignila se na postelji... pograbila rjuho z obema rokama, da skrije svojo razgaheno sramežljivost.

»Česa iščete? Spravite se od tod... spravite se, ako nečete, da vas dam vreči iz sobe! Vi podli lopovi! Spravite se, sicer pokličem!«

»Tak ne,« je ugovarjal on s pijano vsiljivostjo, »tak ne... Veter je kriv... Naj vam razložim... Prijatelj sem... Ne bojte se me!«

(Dalje.)

cih, naredniki in sedem podnarednikov. Sedaj pa prihaja najstrašnejše.

Bolgari koljejo srbske ranjence.

Ko so prišli naši prednji deli prišli umakniti se pred nenadnim napadom veliko večje sile v ozadje, in so ostavili svoje najtežje ranjence pod šotori z znaki ženevske konvencije (Rdeči križ), so Bolgari z bajonetnimi pobili vse one ranjence in kot žrtve tega je padel eden največjih srbskih junakov tega dne: major Milan Vasić. Bolgarski napad je bil končno odbit na vsej črti. S srbske strani so se jele angažovati večje sile. Čete se bojale ogorčeno. Naše izgube so znatne, bolgarske ogromne.

Tako poročilo! Ni čudno, da je takšno zverinstvo navdalo Srbe s takšno besno odločnostjo, da jih ni ustavila nobena sila pri naskoku na Stip in da je Stip tudi padel v njihove roke. Bolgari in njihovi švabski prijatelji bi radi zmanjšali pomen te zmage in že govore, da uspeh ni bil popoln — toda kdo veruje lažnikom iz balkansko-turške vojne?

Srbski boj in zmaga.

Dne 2. julija na vse zgodaj se je začela krvava bitka na celi fronti Retke bukve, Zletovo, Rečani, Stip, Ljubotrn. Bolgari so bili v začetku v ofenzivi, a ko so našli na silen srbski odpor, so prešli takoj v defenzivo. Srbska armada je nato na celi tej liniji stopila v energično ofenzivo in sicer v smeri Stipa in Kočane in prisila Bolgare, da so se morali umakniti. Ponovno je prišlo do ljutih bajonetnih spopadov, v katerem so se posebno odlikovali srbski polki št. 19, 11 in 6.

Nova srbska havbiška artilerija je prizadejala Bolgarom ogromne izgube. Sumadijski polk, pri katerem je bil ves dan prestolonaslednik, je z bajonetnim naskokom zavzel četo pehote in dve bolgarski bateriji.

Belgrad, 3. julija. Spopad med Bolgari in Srbi pri Redki bukvi, južno od Krive Palanke, je končal z velikim srbskim uspehom. Srbi so vjeli 70 bolgarskih častnikov in 4000 vojakov. Zaplenili so 30 bolgarskih topov. Včeraj je prišel v Belgrad prvi transport ranjencev. Bilo jih je 500. Ranjencem so priredili slavnosten srecem. V krafkem prispe v Belgrad še 1000 ranjencev.

Bolgarski ujetniki. Kaj pripovedujejo? — Ferdinand, kralj bolgarski, je že pred par dnevi izdal na vojaško vojno proklamacijo.

Do sedaj so Srbi vjeli skupno 30 oficirjev, 120 podoficirjev, 1100 vojakov, zaplenili deset poljskih topov in 12 municijskih vozov.

Vsi bolgarski vjetniki so bili takoj odvedeni v Skopje in nastanjeni v trdnjavi. Pri zasliševanju so vsi izjavili, da jim je bila že pred par dnevi prečitana proklamacija kralja Ferdinanda, ki napoveduje Srbiji in Grški vojno.

Armada bolgarskega Napoleona v stiskah.

Armada generala Ratka Dimitrijeva je popolnoma potisnjena k planinam in se obupno brani pred Kočano. Odrezana je popolnoma od ostalih bolgarskih armad. Boji se z vso silo in neumornostjo nadaljujejo.

Vesti iz Rumunije javljajo, da je nastala v Sofiji velika panika in se je že pričelo izseljevanje iz mesta, katero pa skušajo oblasti preprečiti. Med tem pa se že preseljuje državni uradi. Dvajset zdravnikov, med njimi nekateri, ki so bili v jeseni v službi bolgarskega Rdečega križa, je že naznanilo svoj prihod v Rumunijo.

Slovenska zemlja.

Iz Iga.

V nedeljo, dne 6. t. m. se vrši pri nas birna. Lansko leto je bilo po vsi izjanski fari huda vihra proti sedanjemu župniku Köchlerju, ki je svoje znane prednike na izjanskem farovškem prestolu kolikor je sploh mogoče še prekosil. Ljubljanski škof je dobival od vseh strani pritožbe o župnikovem oduštvu, o nemoralnosti in o dogodkih, ki jih je imel s svojimi deklami in drugimi dekleti, pa v škofiji imajo menda za take pritožbe en velik koš, ki nima dna. Sedaj bo imel Prevzvišeni priliko, da se sam prepriča, kako svetega moža je nam poslal. O uspehu bo že »Dan« poročal.

Iz Zagorja.

Cvetlični dan v Zagorju ob Savi, se vrši dne 6. t. m. kot Cirilova nedelja. Zanimanje raste od dne do dne. Gospodnice načelnice se prav marljivo pripravljajo. Razdeljeno bo na devet okrožij. Pozivljamo vse gospe, da nam prisikajo na pomoč s cvetličami, ter blagovolijo oddati cvetlice kakor jim je prikladnejše gospodčinam; Berti Müllerjevi, Veri Weinbergerjevi, Lenčki Škodovi, Minki Weinbergerjevi, gostilna Ma-

rija Weinberger), Poldki Jerinovi, na Lokah in Kisovcu pa gospodčin Anđeli Robavsovi in gostilna Ašič. Pokažimo Zagorčani, da smo zavedni Slovenci, ter naj vsak po svojih močeh pomaga v nedeljo, da tem večjo svoto nabereimo za našo prepotrebno šolsko družbo sv. Cirila in Metoda. Pričetek bude ob 7. uri zjutraj in zaključek ob polu 8. uri zvečer. Potrkalo se bo na vsaka vrata, upamo, da bomo pri vsakateremu dobili radodarni roko, povdarjamo pa, da tudi vsak vinar bode hvaležno sprejel. Po zaključku bude družabni večer, na vrtu g. Marije Weinberger in tem potom vabimo vse prijatelje Ciril-Metodove družbe, da se ga v mnogobrojnem številu udeležijo. Se enkrat vas pozivljamo, ter prosimo podpirajte nas! Pri vseh ylakih se bodo prodajale cvetke, na kar opozarjamo potujočo občinstvo.

Iz Gorice.

Bliza se Ciril Metodov praznik. Družba sv. Cirila in Metoda prireja ta dan širom slovenske domovine po svojih podružnicah cvetlične dneve in veselice in korist slovenskemu obmejnemu šolstvu. Enako drugim podružnicam priredita moška in ženska podružnica v Gorici v soboto, dne 5. julija zvečer ob 8. uri Ciril Metodov večer, veselica s petjem in glasbo, cvetličnim semljem in prosti zabavo. Veselica bude v edinem slovenskem hotelu »Zlati Jelen« v Gorici. Vstopnina 50 vin, dopušča vsem sloyem gorških Slovencev udeležbo. Ker družba sv. Cirila in Metoda žrtvuje leto za letom lepe svote tisočakov za svoji družbeni šoli v Gorici in Krmini, je dolžnost vsakega zavednega gorškega Slovenca, da se izkaže družbi hvaležnega in skuša vsak po svoji moči prispevati primeren dar — šolski družbi na altar.

Štajersko.

Maribor. (Velik shod.) V ponedeljek so priredili mariborski socialni demokratje v prostorih pivovarne »Götze« velikanski protestni shod. Povod mu je bil dan z odklonitvijo zboljšanja plač od strani drž. vlade. Udeležba je bila naravnost kolosalna in uničujoča za ves Wastijanov nemškonačionalni privesek, ki si tokrat ni upal ne z enim ne z drugim na dan. Socialna demokracija v Mariboru se zaveda trenutka in dela z vsemi silami na to, da dosedanje svoje poraze v Mariboru popravi baš v teh časih z velikansko agitacijo v svoje strankarske namene. Ker je trenutek ugoden, je vsekakor lahko mogoče, da znova zadobi na tleh in ojači svoje, dosedaj oslabiljene pozicije. Zanimivo je tudi dejstvo, da se je tega shoda i uradništvu udeležilo v ogromnem številu in z glasnim odobravanjem ostrih Reslovih izvajanj pokazalo, da tudi v mariborskem nemškonačionalnem taboru — hudo poka. In tako je prav!

Maribor. (Slovenskim starišem.) »Trgovsko društvo v Mariboru« je, kot vsako leto, tudi letos sklenilo, da bo prekršovalo nanovo došlim dijakom stanovanja. Opozarjamo tem potom vse slovenske stariše, ki žele svojim otrokom preskrbeti varna in narodna bivališča, da se po informacije obrnejo do imenovanega društva, oziroma njega zaupnika in odbornika, trgovca g. W. Weikla, Maribor, Gosposka ulica (trgovina). Je to oskrbovanje sicer težavna naloga, vendar Trg. društvo se zaveda vse one nevarnosti, kojim so ravno otroci slovenskih staršev, zlasti v prvem letu njihovega bivanja v našem mestu, v narodnem oziru v tako obilni meri izpostavljeni.

Maribor. (Skrlatica.) V zadnjih dneh je pričela po Mariboru skrlatica nepričakovano močno razsajati. Okuženi so malone vsi deli mesta tako, da so vsa tukajšnja šolska vodstva sklenila, pouk predčasno končati.

V Kapeli je ubilo delavca Löschniga. Pred dnevi je delal delavec Löschnig v Kapelitem kamenolomu. Sredi med delom se je vtrgala nad njim skala, ki ga je pokopala. Löschnig je zadobil težke notranje in zunanje poškodbe, tako, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico, koder je v ponedeljek ob 4. uri popoldne umrl.

Iz Voitsberga. (Roparska zverjad.) Iz Voitsberga prihajajo o gni zverjadi, ki davi in trga domačo žival, vedno nove vesti, ki pa so do danes dosegle že naravnost neverjetne dimenzije. Med drugim se govori tudi, da tu ni opravlja z risom, pač pa, da sta to dva podivjana — psa! Ravno zadnja trditve je tako močno razširjena, da je orožništvo vse okolice dobilo izrečno povelje, postreliti vse pse, ki se prosto klatijo v bližini in daljni voitsberški okolici. Okoliščina, da so se domnevani risi do danes umaknili še vsakemu pogumu lovcev, daje sicer na eni strani mnogo vere, da je to mogoče, na drugi pa

se ljudje zopet čudijo, Ker se jim ne zdi verjetno, da bi se psi zamogli toliko podivjati. Vsekakor je stvar zelo zanimiva.

Gradec. (Moralni škandali.) Že pred dnevi smo konstatirali, da so najhujša nemoralna gnezda menda v celi Avstriji, Gradec, Ljubno in Bruck o. M. Poročali smo tudi, da se ravno v Gradcu gode po mestjanskih (dekljskih) in srednjih šolah gromozenski škandali. Da je temu res tako, priča pač najbolje sledeči slučaj: Hčerka visokogledne, prve mestjanske rodbine, H., gojenka enih graških srednjih šol (privatistinja), stara šele par mesecev čez 14 let, je postala naenkrat — mati! V dotičnem zavodu so seveda nastala preiskovanja. Ravnatelj je hodil od razreda do razreda — iskat očeta. Onemu, ki se očetovstva zaveda, je bilo obljubljeno, da se mu omogoči sprejem v kak drug avstrijski zavod če se oglasi. In, glejte si čudo! Kar prvi dan se jih je javilo 7 (piši in beri: sedem!) Ni pa minulo 24 ur in zopet se jih zgloši — 3 (trije!) Da, da — pred tujim pragom najde nemška kultura prašek, ne vidi pa pred svojim lastnim — kupe smetja in to do neba smrdečega. In ti ljudje hočejo nas Slovence učiti kulture in morale! Hvala lepa!

Pobrez pri Mariboru. Zadnji ponedeljek zjutraj se je vršila v Pobrezju pri Mariboru med dragoncem Mörthom in več stražniki mestne policije pravcata bitka. Mörth se je vlačil z neko, policiji dobro znano vlačugo. Ko so jo hoteli zapreti, je Mörth potegnil meč in se vrgel na stražnike, od katerih je bil eden ranjen, drugemu pa je bila prebodena suknja. Šele ko je Mörth dobil močan udarec s sablo po glavi in preko obraza so ga zmogli. Težko ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnico.

Cirkovce pri Pragerskem. (Balon »Wimpassnig«.) Balon »Wimpassnig«, ki se je dvignil pretečno nedeljo v Mariboru, je moral izkrcati istega dne v Cirkovcih pri Mariboru vsled pomanjkanja zračnega toka. Dosegel je bil med poletom višino 1500 m. Balonu sta sledila iz Maribora ven dva športsmana v avtomobilu. Če bo letos še več poletov, se ne ve, ker je zanimanje za te visokoleteče ideje neverjetno majhno. Za sedaj počiva balon v mariborski mestni plinarni. Vzleta se udeležo lahko naenkrat štiri osebe. Zadnji izkrcavanje se je vršilo povsem gladko, brez vsakih nezdov.

Dnevni pregled.

»Mojsirsko potezo« imenuje krščansko-socialna »Reichspost« zahrbtno ravnanje bolgarskih čet, ona »mojsirska poteza« namreč po mnenju znanega Wagnerja, ki je bil v parlamentu zbičan kot lažnik, obstoja v tem, da so se Bolgari v času ko še ni bilo vojnega stanja, polastili važnih pozicij na srbskem ozemlju. — Res! ljudem okoli »Reichsposte« je vzor: bog pobasaj in tega ne morejo zatajiti niti v poročanju inozemskih dogodkov.

Svabi že par dni požirajo prav grenke sline. Moč in junaštvo srbske armade jim povzroča omedlevice; kar verjeti ne morejo, da bi bil njihov ljubljene Bolgar, katerega so vendar obisipali s svojimi simpatijami, tepen. In še kako tepen! Sprevidevajo že Svabi, da si morajo izbiti iz svojih butic nekdanjo Slivnico; Slivnica se je pripetila armadi onega kralja, ki je bil vazal Svabov. Danes je na drugače. Zmaga Srbov pri Stipu je dala Svabom slutiti...

Tudi se to je moralo priti! Nihče ne more biti vesel bojev v Macedoniji. Predraga in preljubna je Srbska kri, da bi se v takšnih potokih, pa če tudi zmagoslavno, prelivala. Toda neko dobro posledico ima ta zmagoslavni boj. Vsi bodo morali pozabiti ono bitko pri Slivnici, kjer se je Bolgarom posrečilo Srbe premagati. Po tej bitki se ne sme več meriti moč in sila srbske armade. Prišli so novi časi. Ako se je dosedaj govorilo o junaških srbskih četah — vsikdar je imela ona pohvala na sebi obliž spomina na Slivnico, češ; ampak Bolgari so le drugi tiči. No: morala je priti sijajna, četudi drago kupljena srbska zmaga pri Stipu, da prežene vse dvome o nedosežnem srbskem junaštvu. Sedaj bo vendar napočila doba, da se bo oba naroda smatralo vsaj enako vredna.

Katoliški shod. Prihodnjo spomlad so volitve za kranjski deželni zbor. Klerikalci so v deželnem odboru z deželnim denarijem tako gospodarili, da je danes dežela na robu propada. Najbolj važni referat, t. j. finančni, ima v rokah dr. Lampe, torej duhoven, ki se je dresiral nekoliko v teoriji narodnega gospodarstva in podobnih panogah ekonomije, v praksi pa je ničla kakor so bili ničla tisti kaplani, ki so se štilili po deželi v konsumna društva, in jih žegnali in

vodili, nazadnje pa je vse skup hudič vzel — žegen in konsume, denar so si pa kaplani nabasali! — Dežela je na robu propada, to je znano danes vsakemu kajzarju; in če bi klerikalci hoteli danes rešiti deželo njene finančne krize bi morali že pred 2 letoma doklade zvišati in sicer najmanj za 50 do 70 procentov. Tega so se pa do zdaj bali in boje se še danes, zato ovirajo da bi vlada sklicala deželni zbor ker se boje postaviti na dnevni red deželni proračun iz katerega bi volilci razvideli, v kakem obupnem stanju se nahaja zdaj kranjska dežela. Zato bodo klerikalci odlašali z deželnim zborom do spomladi ko imajo biti nove volitve. Ker pa je ljudstvo po celi deželi že skrajno razburjeno in ker ve da bodo morali njih poslanci tako ali tako prihodnje leto doklade zvišati, so se klerikalni stranki, t. j. nje vodstvu (izvrševalnemu odboru) začele hlače tresti, in sklenili so zvit načrt, da se letošnje jesen, t. j. pol leta pred volitvami sklicé takojmenov katoliški shod, t. j. cerkvenopolitična komedija, pri kateri bodo klerikalni hinavci metali volilecem — kmetom in nerazodnim ljudem pesek v oči zaradi prihodnjih deželnozbornskih volitev. Ko bodo klerikalni poslanci spomladi spet izvoljeni bodo pa kmetu naprtili doklade, da bo kar tulil. Ta katoliški shod ne bo torej nič drugega kot politična komedija zaradi bližajočih se deželnozbornskih volitev! Torej: volilci, pozor, sleparji se bližajo!

Saniranje deželnih financ in klerikalni upi. Država bo nakazala deželam od novih davkov na žganje i. dr. nekaj milijonov kron, da se ž njimi sanirajo deželne finance, a regulirajo tudi — učiteljske plače. Ta zadnja zahteva bo pogoj vlade zlasti za Kranjsko. Ampak če vlada kranjskega deželnega zbora in odbora ne bo držala pri nakazanju gori navedenih preostankov za roke, bodo kranjski klerikalci pouzmali ves denar in ga porabili za svoje strankarske namene: — sleparija in poneverjenje jim tiči v krvi kot ciganu! — učiteljem pa bodo regulacijo odžrli kakor so odžrli že marsikaj poštenim ljudem. Dr. Lampe in dr. Sustersič se tolažita in tudi druge, da se bodo dolgov in deficit dežele sanirali z državnim prispevkom. Na ta konto zdaj deželni odbor, zapravlja stotisočake. Ker je kranjski kmet nerazodan in suženj te stranke, bo molče požrl sleparsko tolažbo, ki mu jo bodo deželni poslanci skuhal — pred volitvami in bo spet te sleparje za svetnike volil. Klerikalci toleče zdaj ob mizo in kriče, da se »naprednjaki — boje deželnega zbora!« Poglejte tega rimsko-katoliškega kričava v talarju ali brez talarja! Naprednjaki naj se boje dež. zbora, ko nimajo pri deželnem gospodarstvu prav nič govorniti! — Vlado pa pozivljamo, da pazi na roke klerikalnih gauklerjev, kadar bo država denar deželam nakazala, da ne bodo ti ljudje spet odžrli učiteljstvu zboljšanja plač!

Umrl je v Pragi češki slikar, Václav Jansa, znani mojster v slikanju »Stare Prage«. Njegove slike so tudi pri nas znane.

Srbski general išče mladega 16 do 20letnega Slovenca, ki se razume za kočijaža, pri negovanju konj in za poslugu v hiši. Ponudbe na Fran Radeček, Belgrad.

Inženirski izpit. Akad. društvo slov. agronomov »Kras« nannanja, da je napravil njega starešina g. Ivan Domicelj III. državni izpit iz kulturne tehnike na zemljedelski visoki šoli na Dunaju.

Afera Jerman proti Štefanovič, ali kako sta naredila »Slovenski Narod« in »Slovenec« iz muhe kamelo. Dne 26. junija se je obravnavala ta afera pred okrajnim sodiščem v Novem Mestu. G. Emil Štefanovič, can. fur. je bil po § 411 obsojen na 20 K globe, ker je udaril g. Jakoba Jermana, c. kr. avskultanta po glavi. Proti obsojbi se je pritožil na višjo instanco, ker je ba je pariral na njegov udarec, torej je ravnal v silobranu. Vložil je tudi ničnostno pritožbo, ker se ni vpoštevalo § 170 b. Sklicuje se na pismo, ki ga je Jerman pisal njemu, v katerem mu pravi, da ga bolj sovraži kot satana in razbojnika v gozdu in še na nekatere druge okoliščine. Kako se bo ta interesantna obravnava končala, bomo poročali. To se je torej pred sodnijo konstatiralo! Kaj sta pa poročala naša dnevnik? »Slovenec« je naredil iz nedolžne obrsne strahovito krvno osveto. Jerman je padel iz ene omedlevice v drugo itd. Resnica pa je, kar je Štefanovič pred sodiščem konstatiral, da se je že drugi dan junaško izprehajal, rano je imel zapikano s »Schönheitspfilastrom« in isto noč celo prekrokal. Vzrok »Slovenčevega« poročila je nabrže to, da je oče Dimitrij Štefanovič Srb in zaveden naprednjak. »Slovenski Narod« je tudi poročal o grozni težki telesni poškodbi, iz katere je gledal Damoklejev meč § 154. Najbolj žalostno je pa to, da se je list pustil zapeljati od pisca, ki dobro ve, da Ste-

fanovič nikdar ni pripadal nobeni stranki in tudi sedaj ni član nobenega političnega društva, temveč je poznani kot vnet Jugoslovan, da ga je imenovali klerikalca. To je grdo, če se osebnemu nasprotniku iz samega sovraštva pripisuje tudi nasprotno prepričanje.

»Vilanova koč« na Begunjski se odproi v nedeljo, dne 6. t. m. Tura na Begunjsko je znana kot najlažja, za vsakega salonskega turista priporočljiva. Flora pač edina in ravno sedaj v najbujnejši lepoti.

Nogo si je zlomil gletni fant Mihelič Franc iz Hrasnja pri Mostah. ko je skočil s senenega voza na tla. Morali so ga prepeljati v bolnico.

Težki železni drog je prizadejal 18 let staremu delavcu Valentinu Rožancu iz Sp. Dravely težko poškodbo. Drog mu je padel na nogo in ga je zažgala. Kozolec je pogorel do tal z vso krmo vred, ki je bila v njem spravljena. Škoda znaša 330 kron.

S sekiro si je presekal nogo posestnikov sin Arko Alojzij iz Sodražice.

Ogenj vsled strele. Dne 28. pr. m. je razsajala nevihta z gromom in bliskom v okolici občine Dvora na Dolenjskem. Strela je udarila v kozolec posestnika Ivana Špeca iz Jame in ga je zažgala. Kozolec je pogorel do tal z vso krmo vred, ki je bila v njem spravljena. Škoda znaša 330 kron.

Dva tatinska popotnika. Pretekli petek ponoči sta poskušala dva neznanca moža vlomiti v trgovino trgovca Franca Sviglja z Brega pri Borovnici. Storitca sta že razbila veliko šipo na oknu. Vsled nastalega ropota se je lastnik zbudil in prepodil vlomilca. Nato sta vlomilca odšla proti Gorici, kjer sta med eno in drugo uro ponoči siloma vlomila v zaklenjeno trgovino trgovca Frana Kirna. Odnosla sta okrog dvajset kron gotovega denarja, par novih ženskih čevljev, več hlač in spodnjih hlač in nekaj sira. Razbila sta pri svojem vltomu troje šip in povzročila s tem škodo 20 kron. Na mestu vlomila sta storilca pustila vlomilno orodje in dvoje hlač, katere sta ukradla Kirnu. Ta posrečeni vlom pa je oba vlomilca silno navdušila za vltome. Sklenila sta, da poskusita svojo srečo še kje drugod. Kar sta sklenila, to sta tudi storila. Vlomila sta siloma v zaklenjeno vinsko klet gostilničarke Marije Bečaj iz Kamnika. Prišla sta torej do vina. Ampak samo vino, kaj bi? Kaj prigrizniti je tudi treba. Za prigrizek pa je že bilo preskrbljeno. Saj sta poštenjakoviča imela s seboj sir, ki sta ga ukradla pri Kirnu. Spravila sta se nato nad sir in sta ga pošteno milatila. K temu pa sta zalivala željno grlo z vinom iz kleti gostilničarke Bečajeve. Ko sta se najedla in napila, sta pograbila za daljno pot še steklenico »Florijana« in sta odšla brez pozdrava. Na sumu tatvine sta dva možka v starosti od 25. do 30. let, slabo oblačena vandrovca, ki sta se potikala prejšnji dan v tamošnji okolici. Eden izmed njiju je precej velik in ima črne brke, dočim je drugi srednje rasti in ima majhne, svetle brke.

Aretacija tatu. Dne 25. p. m. zjutraj je bilo ukradeno bratoma in delavcema Andreju Persiču in Jožetu Persiču v Senožcah iz zaklenjenega kovčeka 137 kron denarja. Na sumu tatvine je bil neki delavec, katerega je orožništvo aretiralo in izročilo sodišču. Pri njem so tudi našli večjo svoto denarja.

Velikanski požar. Kakor se iz Madrida poroča, je izbruhnil dne 1. t. m. v Avli na Španskem velik požar, ki je zavzel silne dimenzije. Več poslopj je postalo žrtev ognja. Ker je primanjkovalo vode, je bilo gašenje brezuspešno. Škoda znaša čez en milijon kron.

Bomba kot igrača. Dne 3. t. m. je na oglu neke ulice v Lizboni eksplodirala bomba in raztrgala nekega dečka na kose. Kakor se je dognalo, je dotični deček nosil bombo v rokah, ko mu je nenadoma padla na tla. Kosi bombe so ranihi nekega moža, ki je bil kakih sto metrov oddaljen od mesta, kjer je bomba eksplodirala.

Milijon frankov zadel in se onesvestil. Kakor se iz Bruslja poroča, je dne 2. t. m. zadel zaviralec Nahaut iz Arlona en milijon frankov na srečko razstavne loterije v Sarloaju. Ko je izvedel, da je zadel glavni dobiček, se je onesvestil. Nahaut je imel prej po sedemdeset frankov na mesec.

Velikanski gozdni požarji. Že tri dni sem razsajajo v Severnem Ontariju v Severni Ameriki velikanski gozdni požari. Mesto Earlton je že popolnoma pogorelo. Železniški promet je na več kilometrov popolnoma ustavljen.

Štirideset samomorov. Kakor se iz Mehike poroča, je dne 3. t. m. v Durangu, ki je v rokah vstašev, štirideset žensk izvršilo samomor. Kot vzrok se navajajo nezasišani izgredi revolucionarjev, ki požigajo tam hiše in katerim niso nič mar ne domače

ne tuje zastave. Imenovanemu mestu proti lakota. Tamošnja vlada pripravlja rešilno akcijo, ker je mesto v obupnem stanju.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juniju 1913 je 269 strank vložilo 125.427 K 175 strank vzdignilo 151.113 K 46 v, 13 strankam se je izplačalo posojil 31.618 K 12 v. Denarni promet 590.272 K 64 v.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu juniju 1913 je 160 strank vložilo 43.023 K 32 v, 131 strank vzdignilo 53.237 K 21 v, 3 strankam se je izplačalo hip. posojil 6600 K. Stanje hranilnih vlog 2.018.821 K 35 v. Stanje posojil 1.567.588 K 52 v. Denarni promet v mesecu juniju 1913 218.073 K 81 v.

Ljubljana.

— **Kongres narodnih organizacij.** Zgodovinski dogodki zadnjih mesecev ne ostanejo brez posledic tudi za slovenski narod. Gremo nasproti novim razmeram, ki izzivajo globoko vplivati na ustroj in življenje našega naroda tako v kulturnem in narodnem, kakor tudi v gospodarskem in socialnem oziru. Pri tem pridejo v poštev v prvi vrsti najširše plasti ljudstva, njegova izobrazba, strokovno znanje, konkurenčna zmožnost, podfornost, krepkost telesa in čistost duha. Te pogoje rasti in moči naroda, če si je treba zagotoviti že zdaj, da nas tok časa ne prehitijo. Ne smemo dopuščati, da bi se razmere razvijale brez naše udeležbe, poleg nas ali pa celo proti nam. Za najtrdnjšo podlago, na kateri bi se razvijalo naše delo v navedeni smeri smatramo redne, na višji situaciji stoječe in močne strokovne organizacije vseh delavnih poklicev. Premotriti je treba vse dosedanje delo in določiti nadaljnje postopanje dosedanjih slovenskih strokovnih organizacij: spopolniti njih krog z ustanovitvijo ev. novih potrebnih organizacij; pred vsem pa je potrebno doseči kolikor mogoče največje število članov, urediti stike strokovnih organizacij med seboj, da bi delovale sporazumno, in treba je povabiti in pridobiti za delo v strokovnih organizacijah zmožne, dobre moči našega naroda, ki še niso udeležene pri tem delu. Da se položi temelji temu smotrenemu delovanju, smatramo za potrebno sklicanje kongresa, ki bi se ga udeležili Slovenci iz vseh krajev, vseh dežel, tako oni ki že delujejo v kakšni strokovni organizaciji, kakor tudi vsi, ki se zanimajo za delavstva vprašanja in ki žele slovenskemu delavstvu ljudstvu boljšo bodočnost. Na kongresu, s skrbno odbranim in urejenim dnevnim redom bi naj predavali v to potekali strokovnjaki o vsem, kar je v zvezi s sedanjim položajem in z nadaljnjim delom. Kot prvi korak za kongres je sklicala N. S. Z. v Ljubljani za soboto dne 21. junija t. l. zvečer v Narodnem domu sestanek, ki je bil jako dobro obiskan. Zastopana niso bila le kranjska strokovna društva, temveč tudi nekatera štajerska in primorska. Vodil je razpravo državni poslanec dr. Ravnihar. Na sestanku se je obširno razpravljalo o potrebi in koristi kongresa, o dnevnem redu itd. Sklenilo se je, da se naj kongres gotovo vrši t. l. v Ljubljani in sicer če mogoče 15. 16. in 17. avgusta t. l., ali pa če bi pripravljali odbor smatral za umestno, par tednov pozneje. Izvolil se je tudi sledeči pripravljali odbor: dr. Vladimir Ravnihar, R. Juvan, K. Černy, dr. F. Gosak, L. Jelenc, Vargazon, dr. P. Pestotnik, L. Mlakar, Fr. Rak, I. Kelec, Fr. Planinšek, Komar Manica, A. Pesek, Deržič, Burger, De Ancona, I. Robas in Jeraj. Predlagani začasni dnevi red za kongres se je sprejel po temeljitih razpravah soglasno ter se je pooblastil pripravljali odbor, da sme dnevni red po potrebi spopolniti. Dnevni red naj bi bil sledeči: I. Kongres se naj vrši 15. 16. avgusta t. l. II. Dnevni red bi naj bil: 1. Položaj na Slovenskem: a) delavstva in uslužbenec vseh strok, b) trgovine in industrije, c) splošni v vseh slovenskih pokrajinah, d) kulturni: šolstvo, ljudsko in strokovno šolstvo itd. 2. Socialno zakonodajstvo: a) obrt, zak., b) boln. blagajne, c) zavarovalnice proti neugodam, d) starostno zavarovanje, e) zavarovanje za brezposelnost. 3. Strokovne organizacije: a) v drugih državah, b) v Avstriji, c) pri Slovanih, d) na jugu. 4. Zadržištvo in samopomoč. 5. Naše naloge in cilji: a) v organizatoričnem oziru, b) program dela, c) taktika in sredstva, d) V nedeljo dne 17. avgusta t. l. dopoldne velik ljudski javen shod, popoldne pa skupno s Ciril-Metodovo družbo velika veselica na vrtu Nar. Doma, oziroma v vseh prostorih. Pripravljali odbor je imel dne 2. junija t. l. svojo prvo sejo, na kateri se je temeljito bavil s pripravljanjem na kongres. Prireditelj boji politično nestrankarska, zategadelj se je sklenilo vabiti vse strokovne organizacije, sloneče na narodni podlagi, ki

niso vključene v organizaciji te ali one izmed obstoječih političnih strank. Izvolil se je poseben odsek (dr. Ravnihar, dr. Gosak, Juvan, dr. Pestotnik, Pesek in Černy), ki naj sestavi dnevni red in pridobi predavatelje. Pozivamo vsa strokovna društva vseh slovenskih dežel, kakor tudi vse, ki čutijo potrebo navedenega dela, da blagovolijo podpirati zapričeto akcijo za prireditelj kongresa. Uverjeni smo, da bo prireditelj kongresa velpomembno delo, da prinese skupno delo dober sad, da da vir novemu veselju k organizatoričnemu delu in povzdigne vse sloje našega naroda na stobno, kajtera mu gre v sedanjih novi dobi. Pojasnila rade volje daje in ev. predloge sprejema pripravljali odbor za prireditelj kongresa Narodnih strokovnih organizacij v Ljubljani, Narodni dom.

— **Ciril-Metodov dan** naj bo vsakemu zavednemu Slovencu narodni praznik! Brez šume veselice praznujmo dan naših blagovestnikov s tem, da darujemo vsak po svoji močestni znesek za naše edino najpotrebnejše obrambno društvo. Bratje in sestre, tam ob meji imamo vsepolno slovenske mladine, ki je lačna in žejna mile materinske! Pomnite vsi, ki boste na cvetlični dan srečevali na ulicah slovenska dekleta s cvetjem in nabiralniki, da urši naše narodno ženstvo kulturno delo za naš borni narod. Ne hodite mimo brezbržno! Z blagohotnostjo in ljubeznijo sežite po cvetju in darujte svoj obulub v najlepši dobrodelni namen — v najpotrebnejši namen — v obrambo svojega naroda, Ciril-Metodov dan naj bo vsem Slovincem tople žarek, ki vzbudi nežno kal narodne zavesti, da oživi, raste ter se razvije do popolnosti. Ciril-Metodov dan naj bo dan požrtvovalnosti. Vse podružnice po deželi prosimo, praznujte tudi ve praznik blagovestnikov s cvetličnimi dnevi, ali kako drugače, da se tako vsepovsod pokaže narodna probuja, zavest in požrtvovalnost. — Vse za prosveto in obrambo svojega naroda!

— **Netaktnost in nesramnost ob enem.** Odkar so prišli klerikali v ljubljanski občinski svet, je upeljal »žurnalista« Štefe v »Slovincu« metodo, da obesi na veliki zvon vse, kar je umestnega ali pa neumestnega. Kar občinski odborniki Štefe izvolja in izve v magistratnem gremiju ali kakem odseku, pa naj bo za javnost zrelo ali ne, vse reportaža žurnalistu Štefetu, in ta razbomba stvar po svetu, pa naj bo še tako delikatna. Vmes pa ga ne ženira niti neresnica. Tako je te dni poročal glede mestnih uradnikov stvari, kdo je dobil ob ob. sveta kak krajcar podpore, kdo ne, komu se je ena ali druga prošnja odbila itd., z eno besedo, stvari, ki jih nemiški ali drugi listi nikoli ne objavljajo, in ki javnosti tudi nič ne brigajo. Poglejte dr. žavo, dežel ali kako nemško korporacijo, kdaj vam obeša take uradniške stvari iz tajnih sej po listih? Samo pri nas se mora vse — na planke obesiti!

— **Matica Slovenska, Razpis častne nagrade za leposloven spis.** »Matica Slovenska« razpisuje častno nagrado 300 kron za daljši leposloven spis poljubne vsebine. Vložiti ga je treba do 1. maja l. 1914. pod posebnim geslom; pisateljevo ime bodi v kuverti, ki je zaznamovana s dotičnim geslom. Razume se, da prejme avtor za nagrajeni spis poleg nagrade tudi običajni honorar.

— **Naprošeni smo od tvrdke »Tehnični in električni zavod Dunajska cesta«** na notice, katere krožijo pod naslovom: Panika v cerkvi sv. Petra izjaviti, da tvrdka ni bila pri celi stvari popolnoma nič zainteresirana. In je to podtikanje le zavist osebe, katere namen je, domačemu podjetju škodovati. Kakor smo se informirali, je bila cela zadeva tako malenkostna da ni bilo vredno niti omeniti. Po zamjenjavi varovalke v par minutah je bilo vse v redu in zopet razsvetljeno. Dopsnik članov podjetja tudi neko nestrokovnjaštvo. Pozabil je že gotovo, da so bili gospodje podjetja tisti, kateri so že večkrat — ko je namenjeni osebi njegovo strokovnjaštvo zmiznilo — pripomogli k pravilnosti, in tako obvarovali že marsikatega podjetnika občutnih stroškov (dokazi na razpolago). Sploh ima podjetje najagilnejše strokovnjake, v dokaz temu so velika dela, katere je podjetje v tem kratkem času obstoja že dovršilo v splošno zadovoljnost cenj. naročnikom, in slovi po celi deželi kot prvo slovensko domače podjetje te stroke.

— **Izpred okrajnega sodišča v Ljubljani.** Včeraj dopoldne se je vršila pred okrajnim sodiščem sodna obravnava na tožbo mag. komisarja Frana Govekarja proti ces. svetniku Gustavu Pircu, ki je na zadnjem občnem zboru Dramatičnega društva v vsehmetnem tonu očital odsotnemu komisarju Govekarju kot bivšemu večletnemu ravnatelju slovenskega gledališča koristništvo in krivdo, da

so se začeli pri Dramatičnem društvu delati dolgov. Govekarja je zastopal odvetnik dr. Josip Furlan, G. Pirc pa odvetnik dr. Fran Novak. Zaslisane priče gg. bivši župan Ivan Hribar, župan dr. Ivan Tavčar, prof. Fr. Ilešič in profesor Josip Reisner so izrekle vse v prilog tožitelja, na kar je bil gosp. cesarski svetnik Gustav Pirc vbošen zaradi žaljenja časti na 5 dni zapora, ki se izpremene v globo 200 K.

— **Danes zvečer na Golovec!** C. M. kres obeta biti zopet tako veličasten kakor vsako leto, posebno opozarjamo na lepo zbirko umetelnega ognja. Slavno obdobje naj se potrdi po stezi, katera bo razsvetljena z lampijoni, nasproti gostilne »Srakar«. Po običajnem vzporedju bo domača veselica na lepem vrtu gostilne g. F. Babiča »Srakar« pri kateri bo tudi za pesazelnje preskrbljeno. Torej na Golovec! — Kurjevaščani.

— **Prisiljenci pobegnili.** Dne 1. julija zvečer je pobegnil z Mirja Franc Kotnik, pristojen v Cerklije pri Kranju, star 31 let, delavec. V noči od 2. na 3. julija so pobegnili iz šupe na Barju pri spravljaju sena: Salvenauer Josip, pristojen v Kisen (Kitzbühel na Tirolskem), star 42 let, delavec; Franc Piskernik, pristojen v Vetrinje pri Celovcu, star 40 let, delavec; Baumann Josip, pristojen v Gries na Tirolskem, star 47 let, hlapec.

— **Mestna hranilnica ljubljanska.** Promet meseca junija 1913: 1519 strank je vložilo 814.190 K 50 vin, 1419 strank je vzdignilo 803.598 K 13 vin. Stanje ulog 42.704.047 K 93 vin. Število uloženih knjižic 29.282. V II. četrtletju 1913. se je hipoteknih in občinskih posojil izplačalo 221.387 kron 14 vin., vrnilo 390.493 K 05 vin., stanje posojil 26.465.704 K 44 vin. — V Ljubljani, dne 30. junija 1913.

— **Klometograf »Ideal«.** Danes specialni večer s senzacijsko dramo »Če je sila največja«. Ostali spored je sledeči: »Staropraški motivi« in »Umetno plavanje«, naravna posnetka, »Porok«, drama, »Marija Lujiza« drama, »Tatinska roka«, »Dupin prevaža klavir« in »Postrežnik« so lepe humoreske. Jutri »Beneški trgovci« po enakoimenovanem angleškem romanu. V torek senzacijska lahka drama »Četveronožni junak«.

Jugoslovanska dijaška počitniška zveza.

Mladina nam je podala nov dokaz, da dela in da v svojih mladih letih pripravila za poznejši čas. To nam priča seznam brezplačnih prenočišč, ki ga je izdala »Jugosl. dij. počit. zveza«. Že več let je obstajala počitniška zveza slovenskega naprednega dijaštva, sedaj je dijaštvo krenilo na novo in popolnoma pravilno pot, ustvarilo je »Jugoslov. počitniško zvezo«, pri čemer je sodelovalo slovensko, hrvatsko in srbsko dijaštvo. To je lep in mnogo obetajoč skupen nastop vsega jugoslovanskega dijaštva. In to moramo v prvi vrsti odobravati. Mladina ne sme poznati meja, ki jih je med nami Jugoslovani ustvarilo samo nasilje in diplomacija, preko teh mej mora iti delo mladine. Smo vsi bratje, smo eno in isto, razumemo se po jeziku, treba je samo skupnega dela za skupen cilj, ki nam prinese lepše dni.

Knjižica »Jugoslov. dij. počit. zveze« je namenjena vsemu jugoslovanskemu dijaštvu, da bo lahko v počitnicah potovalo z majhnimi stroški. Resnica je, da dijaštvo vedno manj potuje in da preživi vse počitnice doma, ali v brezdelju, ali pa uganja žalostno domačo politiko, ne gre pa ven v svet po širni jugoslovanski zemlji, da vidi svojo zemljo, svoje ljudstvo. Da se zopet oživi med dijaštvom potovanje med počitnicami, temu je namenjena ravno izšla knjižica. In upamo, da ne bo to delo brez uspehov in da bo dijaštvo zopet začelo potovati v večjem številu. Ceste, ki peljejo širom jugoslovanske zemlje, naj bodo polne jugoslovanskega dijaštva, ker na potovanju lahko študira dijak iz nepisane knjige, saj mu govori zemlja sama, ljudstvo samo, treba je samo poslušati in razumeti. Pravilno je treba pojmovati pesem naših poljan in hribov, razumeti priprostega kmeta, ko ti govori o svojih težavah in o svojem delu.

Pri tem svojem delu rešuje dijaštvo jugoslovansko vprašanje popolnoma konkretno. Slovensko dijaštvo bo zahajalo na jug k bratom Hrvatim in Srbom, nasprotno bo prihajalo k nam na Slovensko vedno več srbohrvatskega dijaštva. Vsi se bodo spoznali med seboj, spoznanje bo rodilo skupno delo in okrepilo dijaštvo po njegovem delu. Treba nam je spoznanja, da moremo enkrat udeležiti tisto veliko hrepenenje po ustvaritvi nekaj velikega, našega jugoslovanskega.

Knjižica je tiskana v treh glavnih jugoslovanskih narečjih, v slovensčini, hrvaščini in srbsčini, in sicer mešano. Kakšen navdušen in ozkočrčen slovenski patriot bo morda tema nasprotoval, toda to je popolnoma pravilno. Tiskarji je več stvari tudi v cirilici, kar moramo posebno pohvaliti in odobravati, ker želeli je, da bo vsaj dijaštvo vendar enkrat začelo spoštovati naše slovansko pismo in se ga tudi priučilo. Knjižica obsega pravila »Jugosl. dij. počit. zveze«, tiskana v slovensčini, hrvaščini in v cirilici, slovenski članek »Jugoslovanska dijaška počitniška zveza leta 1913.«, v katerem se poroča o delu za »Zvezo« in ki daje navodila njenim članom, dalje hrvaška članka »Jugoslavenski dijaški fejalni savez« in »Nekoliko reči dijaštvu«. Prinaša tudi seznam koč S. P. D. in poziv dijaštvu, da naj ne pozabi na potovanje po gorah. Člani »J. d. p. z.« imajo tudi pravico do brezplačnih prenočišč na Češkem in Moravskem in v kraljevini Srbiji četrtnsko vožnjo. »J. d. p. z.« tudi razpisuje troje nagrad za tri najboljše potopise, dve nagradi ste umetniški sliki iz naše narodne povesti, ena pa je denarna podpora pri skupnem potovanju v prihodnjih počitnicah. Največji del knjižice obsega seznam brezplačnih prenočišč, ki jih je vseh skupaj 911, od teh so jih dali 252 zasebniki, druge so dali dijak med seboj. Brezplačna prenočišča so v vsakem važnem kraju na Slovenkem, v Istri, Dalmaciji, po Hrvatskem in v Slavoniji, v Bosni in Hercegovini, eno prenočišče celo v Budimpešti, potem med Srbi v pokrajinah Banatu in Bački. Nekaj prenočišč je tudi v kraljevini Srbiji, kjer jih pa pravzaprav ni treba, ker je tam vsak gostoljubno sprejet. S tem je torej preskrbljeno, da bo vsak jugoslovanski dijak lahko prepotoval z majhnimi stroški vsaj en del naše jugoslovanske zemlje. In v več počitnicah bo lahko vsak dijak do konca svojih študij prepotoval ves slovenski jug, kar bo zelo uplivalo na njegovo mišljenje, ker bo spoznaval, se učil in vse to združil v eno pravilno celoto.

Našemu dijaštvu lahko častitamo na tem lepem uspehu dela tega leta. S sistematičnim delom se bo dalo doseči, da bo prihodnje leto nad 1000 prenočišč. Ponavljamo besede, ki so zapisane v knjižici: »Vsem tovarišem, ki bodo potovali, želimo na potovanju mnogo sreče v tem, da jim bo potovanje povečalo njih znanje in jim tudi služilo v razvedrilo. J. K.

Trst.

Narodno - socialna mladinska organizacija bo imela odslej vsak torek razpravljanje v slovensčini. Udeleženci morajo biti člani, zato naj se vsakdo, ki želi biti pri razpravljanju, vpiše v organizacijo. Poznati svoj jezik: najvažnejše iz slovnice, pravopisa ter slovstva, je dolžnost in potreba za vsakega Slovenca, tembolj pa za mladino.

Izzivači. V gostilno k »Johannu« pri sv. Jakobu je prišla predčerašnja družba Italijanov, katerih ni bilo še nikoli v tej gostilni. Med njimi je bila tudi ženska. Vsa družba se je vedla zelo izzivalno, posebno pa pijana ženska. Žalili so navzoče Slovence z raznimi klici in psovkami, in eden izmed te italijanske družbe je celo pozival drugega za drugim na cesto na dvoboj (tudi poročevalca našega lista). Na cesti pa je stal stražnik in je vse opazoval. — Ko je nastopil gostilničar z vso resnostjo proti italijanskim izzivačem in kričanjem, so se hoteli polagoma izmuzniti. Ko so stopili na ulico, pa so bili aretirani. Ker se je neki novodošlec začel vmešavati in zabrnjevati aretacijo, je bil odpeljan tudi on z vso šesteroglavo družbo na policijo, kjer so jih vtaknili pod ključ.

Ranjen na ulici. V torek zjutraj okrog 3. ure je našel neki stražnik na cesti Riharda Sušmella, starega 30 let, ki je ležal ves v krvi. Na boku je imel rano dolgo kakih 8 cm. — Ko ga je vprašal stražnik, kdo ga je ranil, je pokazal na mladeniča, ki se je nahajal v bližini. Mladenič je bil tedaj aretirán. Sušmeli pa odpeljan na zdravniško postajo. — Aretiranec je povedal, da mu je ime Anton Poderžaj, 38 let star, iz Trsta. Povedal je, da je bil s Sušmellem skupaj, a da ga ni ranil on, marveč nekdo izmed trolice, ki se jima je približala, ko sta šla po ulici. Noža niso našli pri njem. Šli so ga iskat v ulico Bacchi, kjer je ležal mladenič, a tudi tam so iskali stražniki zastonj. Vendar pa je bil Poderžaj pridržan v zaporu.

Plovna družba »Dalmacija« je kupila dva nova parnika in sicer enega samo za trgovinsko uporabo, drugega pa za prevažanje poštinskih pošiljatev in potnikov.

Parnik »Sultan« ki je zadel ob skalovje pri Visu in bil zelo poškodovan, je bil pripeljan te dni v Trst. Od tu ga popeljejo v Tržič, kjer ga bodo popravljali.

Čuden gost in sorodnik je neki Paskval Perik, star 47 let, iz Kotora. V nedeljo je prišel v Trst in je obiskal svoji sorodnici Davovičevi v ulici S. Maurizio 4. Sorodnici (mati in hči) sta ga lepo sprejeli in pogostili, gost pa je bil nevhvaležen, začel je sorodnici zmerjati in izzivati. Naposled je postal celo nasilen. Brez vzroka je stopil k starejši sorodnici in jo je začel tresti. Ko je videla to njena hči, stara 17 let, je začela kričati; splezala je na okno in nato skočila na ulico (stanovanje se nahaja v pritičju). Sosedja je prestrašeno gospodično potolažila, nato pa je poklicala stražnika, ki je čudnega sorodnika odpeljal tja, kjer ne bo mogel prijeti nobenega za vrat. — Sorodnica, ki je v službi v kavarni »Stella polare«, ima na vratu lahko poškodbo. Sorodnik Paskval, mornar, jo je hotel zadušiti.

Pestunja vrgla otroka v morje.

Trst, 1. julija.

Pri družini Kreiger, v ulici Vincenza Scussa št. 8., je služila že dalj časa nezakonska Ana Kanz, rojena l. 1895 v Starih Fužinah (Radmanusdorf). Dekle je kmetiško in nezobrazeno, vendar pa niso Kreigerjevi prav nič tožili čez njeno pridnost. — V zadnjem času je Kanzova začela boleti noga; preteklo ji je in Kreigerjev hišni zdravnik jo je preiskal ter ji napisal recept za neko zdravilo, s katerim naj bi se izpirala rana. — Kanzova pa ni marala uporabljati tega zdravila. Pustila je rano, kakor je bila, in celo neobvezano. Njena gospodinja, gospa Kreigerjeva, pa ji je dejala včeraj pop., naj si izmie rano vsaj s čisto vodo, ako ne mara zdravila. Kanzova pa ji je odvrnila s nevljudnim glasom, da se ji ni treba umivati z vodo, ker se vedno pere z predpisanim zdravilom.

Izprehod.

Včeraj okrog 6. ure zvečer je izročila gospa Emilia Kreiger svoji petnajst mesecev starega sinčka Danila služkinji Kanzovi ter ji naročila, naj gre z otrokom malo na izprehod. Predno je odšla z otrokom, ji je naročila, naj bodi oprezna po ulicah, da se ji ne pripeti kaka nesreča. Naročila ji je tudi, naj ne ostaja dolgo časa zunaj, marveč naj se kmalu povrne.

Pestunje ni nazaj.

Minila je ura, minili sta dve, a služkinje še ni bilo nazaj. Gospa Kreigerjeva je ne pričela skrbeti. Ni ji dalo miru. Opravila se je in že je hotela v mesto, da poišče Kanzovo. V tem pa pride domov njen soprog, in ko mu ta razodene svojo skrb, ji je dejal, naj se ne razburja, češ, Kanzova se bo kmalu povrnila domov. Pred pol ure jo je videl z otrokom v ulici Acquedotto. Najbrže se je sešla s kako prijateljico, a katero se je zmožila v razgovorjanju. Gospa se je začasno umirila. Ura pa je potekala, in že je odbila deveta; Kanzove pa od nikoder. Tedaj pa gospa ni mogla več vstrpeti doma. S soprogom sta odšla na policijski komisariat v ulici Luigi Ricci, od kjer se je telefoniralo na vse komisariate v mestu z vprašanjem, ali se ni morda zgodbila kaka nesreča tej in tej... Vsi komisariatji so odgovorili negativno; nobeden ni vedel ničesar o Kanzovi. Gospod in gospa Kreiger sta bila vsa zmedena. Kaj početi? Hodila sta po ulicah in iskala, a zaman. Naposled sta se podala vsa pobita domov. Na oknu sta pričakovala.

Otroka vrgla v »Canal grande«.

Bilo je okrog polnoči. Pri kanalu je stal finančni stražnik Rudolf Brakovič. Ko se ozre proti ulici Giachimo Rossini, zagleda neko žensko, ki se je bližala kanalu. V rokah je držala nekaj belega. Pristopila je k »Zelenemu mostu« ter zagnala ono kar je držala v naročju, v vodo, nato pa je začela bežati. Brakovič je gledal začuden. Poslušal je. Zazdelo se mu je, da sliši otroški glasek. »Morilka...«, mu je šinilo v glavo. Zbežal je po ulici, da skliče ljudi. Tu mu pride nasproti g. Artur Poderžaj, in temu pove v naglici, kaj je videl. »Najbrže je vrgla v morje otroka.« mu je dejal. Poderžaj gre takoj h kanalu ter se prične slačiti suknjo. Pripravljali se je na rešitev. Ko je vrgel od sebe, kar bi ga najbolj oviralo, je skočil v vodo. Bilo je polnoč in tedaj tudi temno. Na površju vode ni mogel opaziti ničesar, zato se je potopil na dno. (Voda je tamkaj globoka 6—7 metrov.) Glede, nabena vid na dnu in išče. Kmalu zagleda poleg sebe nekaj belega. Pograbil je tisto in priplaval na površje. Videl je, da drži v rokah ne-

kal, ki je zavito v belo perilo. Priplaval je do bližnjega čolna ter splezal vanj.

Otrok še pri življenju.

V čolnu razgrne Podržaj perilo, in pred seboj zagleda otroka. Poslušal je — otrok je še narahlo dihal. Otrli je otroku vodo z obraza ter mu pomagal nekaj časa z umetnim dihanjem. Ko je videl, da diha otrok že precej normalno, ga je položil na obrežje in ga zavil v svojo suknjo. Nato ga je nesel na zdravniško postajo, odkjer so ga odpeljali v bolnišnico, kjer se je počutil kmalu tako dobro, da se je že smehljajal.

Hudodelka prijeta.

Finančni stražnik je, medtem ko je Podržaj reševal otroka, bežal za ono žensko. Ko jo je dohitel, jo je prijel ter izročil nekemu stražniku, ki jo je odpeljal h kanalu. Ko je tamkaj izvedel stražnik, da je vrgla v vodo otroka, je takoj odpeljal žensko v zapor v ulico Tigor.

Zasliševanje.

»Kako se imenujete?« — »Kanz.« — »Zakaj ste vrgli otroka v vodo.« — »Ker mi je rekla gospodinja, naj si izpiram rano z čisto vodo.« — »Samo zato?« — »Samo zato. Hotela sem se maščevati nad svojo gospodnjo. In mislim, da je to, kar sem storila, dobro.« — Potem bi se usmrtila... Iz nedrj je potegnila steklenico. »To bi izpila.« — Stražnik ji je odvzel steklenico, na kateri je bila etiketa lekarne Gmeiner (ulica Gijula). Stražnik je izlil nekaj tekočine na dlan, a tekočina ni zgela kože. Lekarnar je dal Kanzovi želo razredčeno fenikavno kislino, morda je storil to iz previdnosti, ko je videl mlado žensko pred seboj.

Danes, okoli ene popolnoči, je šel eden izmed stražnikov naznaniti družini Kreizer, da je otrok najden in da se nahaja v bolnišnici — zdrav. Oba, oče in mati sta tekla v bolnišnico obiet svojega sinčka...

Nobeden ne bi si mislil, da je v stanu skleniti 17letna mladenka tako hudodelstvo. In samo za ono malenkost? Skoraj, da ne smemo dvomiti. Mogoče tiči še kaj nejasnega v tem delanju. Čakala je polnoči, da izvrši nevidno svoje zlobno dejanje. To je dovolj premišljeno. Ta ženska ne more imeti nobenega čuta v sebi. Kaj takega stori samo rojen hudodelc. — Morda pa je nenadoma zašla v abnormalnost. Kdo more to vedeti. — Ko pride Kanzova pred sodišče, bomo na jasnem.

Kaj bi naredili s 60.000?

Učitelj-Slomškar: Ako bi deželni odbor naložil 60.000 K, bi si lahko z letnimi obrestmi po 5 odstotkov napravil letni dohodek 3000 K in s tem denarjem bi potem lahko predstavil iz službenih ozirov vse tiste nepokorne napredne učitelje, ki nikakor nečejo trobiti v rog naše S. L. S. Potem bi ne bilo slišati pritožb, da taki preganjanci ne dobijo za svoje preselitve po dve ali tri leta povrnjenih selitvenih stroškov.

Učiteljica: Z zneskom 60.000 K naj bi se sezidal za učiteljice v Bolniju sanatorij, katerega je hotela postaviti slomškarica Stupica iz doneskov beraških plač učiteljic.

Iz Badena. Tukaj sta se dva znanca pogovarjala in pravi eden: ko bi imel 60.000 kron odveč, bi naložil ta denar, da bi mogel iz obresti plačevati enega človeka, ki bi hodil po Kranjskem od vasi do vasi in bi kmetom razkladal politiko in jim oči odpiral, kakšni hudobni ljudje so klerikalci. Drugi pa pravi: Ko bi imel 60.000 kron odveč, bi razpisal, da dobi ta znesek taisti človek, kateri bi iznašel formelco, da bi znal vsacega hudobnega popa, četudi od prvega škofa do zadnjega frančiškanskega kozla — panati.

Društva.

—Telovadni odsek »Sokola I.« v Mostah pri Ljubljani priredi v nedeljo dne 3. avgusta svojo običajno III. javno telovadbo. Sosednja društva prosimo, da se blagovolijo na ta dan ozirati. Na zdar!

Telovadno društvo »Sokol« v Zireh bo priredilo v nedeljo 13. julija 1913 svojo V. javno telovadbo. Ker praznujemo letos 5letnico, kar smo si postavili lastni »Sokolski dom«, upamo in pričakujemo, da posetite posebno žirovci javno telovadbo v najlepšem številu. Vabimo na najvrednejše, sedaj vsa bližnja bratska društva, sestrške odseke, prijatelje Poljanske in Žirovske okolice na naše slavlje. Pokažite, da simpatirate z društvom, delujočim in stremečim za lepšo bodočnost Slovenstva.

Zahvala. Podpisano društvo se zahvaljuje vsem činiteljem

ki so pripomogli k denarni pomoči novo ustanovljenemu »Sokolu« pri sv. Jakobu. Posebej pa se še zahvaljujemo: Narodnemu klubu »Triglava«, pevski društvoma »Čitalnici« in »Iliriji«, Ciril-Metodovi podružnici odboru Trgovsko obrtne zadruge v Trstu, godbi N. D. O., učiteljskemu zboru dekliške C. M. šole pri Sv. Jakobu, Konsumnemu društvu »Jadrana« za brezplačno prepušitev veseličnega prostora ter vsem onim, ki so preplačali vstopnino pri zadnji veselici in vsem darovateljem za paviljone. Odbor »Sokola« pri Sv. Jakobu v Trstu.

Veliko veselico priredi v nedeljo 6. t. m. »Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj« v Dreherjevi pivnici na Tržaški cesti. Poleg razvedrila in zabave, ki jo bo nudila ta prireditev občinstvu, omenjamo bogat srečolov, kakor ga le redko priredi kako društvo. Razume se samo ob sebi, da bo preskrbljeno za okusna jedila in izvrstno pijačo. Dohodki veselice so namenjeni deloma za društveno knjižnico, in prispevek pa za brambni kamen »Družbi sv. Cirila in Metoda«. Dosedanje prireditve »Pol. in izobr. društva« za dvorski okraj so se občinstvu tako priljubile, da bo tudi nedeljska veselica privabila v Dreherjevo pivnico čim največ somišljenikov in somišljenic.

Napredno politično gospodarsko in izobraževalno društvo za Moste ima redni občni zbor v nedeljo 6. julija 1913 ob 3. uri popoldne v kavarni pri Joškotu na Selu, Zaloška cesta.

Iz odbora stare Zveze prost. gasiln. društev na Kranjskem. V odborovi seji 14. m. m. se je sklenilo, sklicati na dan 28. septembra t. l. občni zbor, da se na njem izvoli namesto vsled visoke starosti odstopivšega načelnika g. ces. svetnika Fr. Doberleta — nov načelnik. Zvezo vodi do tedaj njegov namestnik g. Iv. Debeljak v Škofji Loki. Vse denarne ali druge pošiljke za »Zvezo« naj se pa pošilja na novega tajnika Valentina Mikuža, nadučitelja v Šmarju pod Ljubljano.

Društvo jugoslovanskih uradnikov denarnih zavodov, krajevna skupina v Ljubljani ima 8. julija t. l. ob 8. uri zvečer v salonu restavracije »Ilirija« izredni občni zbor. Tovariši, udeležite se občnega zbora polnoštevno!

Prostovoljno gasilno društvo v Šmarju priredi dne 6. julija t. l. na dvorišču gostilne pri »Škrjancu« v Šmarju veselico. 1. Godba »Skala« iz Višnje gore. 2. Igra: »Gasilca hoče samo!« 3. Šaljiva pošta. 4. Ples. Korijandoli, prosta zabava itd. Vstopnina 40 vin. Začetek ob 3. uri popoldne. Gasilci prosti. Za Ljubljance zelo primeren izlet!

Učiteljsko društvo za radovljški okraj ima svoj redni sestanek na Dovjem dne 10. t. m. Odhod z jutranjim vlakom. Na mnogobrojno svadenje odbor.

Gornje-grajsko učiteljsko društvo zboruje radi raznih zaprek na mesto 6., dne 13. julija t. l. točno ob 10. uri na Gorici po že objavljenem vspredu.

IV. zlet Goriške sokolske župe, ki se letos vrši v Podgori 6. julija, obeta biti pravi triumf goriškega Sokolstva. Podgorski Sokol se marljivo pripravlja za dostojen sprejem bratov in gostov. Tudi naše narodnozavedne gospodične so na delu. Preskrbljeno je tudi, da bode most v Stračicah odprt do polnoči. Sedeži na tribuni so že v predprodaji. Dobiti jih je v knjigarni g. Andr. Gabršček; kupujte jih pridno! Udeležencem zleta pripravljamo, da se poslužujejo narodnih gostilen, t. j. tistih, na katerih bodo razobešene narodne trobojnice.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Današnji dan ni prinesel nikakih izprememb. Na macedonskem bojišču divjajo boji, ki so zahtevali velikanskih žrtev, med tem pa diplomati bolgarski in ruski — upajo, da se bo »mirno« poravnalo. Bolgari res igrajo s tolikšno hinavščino, da li ni para v zgodovini. V tistem trenutku, ko bolgarska diplomacija »upa«, z vednostjo in soglasjem bolgarske vlade napada bolgarska armada srbske

pozicije. Da bi bila hinavščina še povečana — podaja min. predsednik bolgarski še demisijsko. Toda videti je, da jim vsa ta peklena taktika nič ne pomaga. Med tem ko so iz Sofije sila redke vesti o bojih, se kar množe od tam vesti o ministrski konferenci in o vstavljenju sovražnosti, ki so jih začeli prevzeti Bolgari. Toda zdi se, da je že — prepozno. Po grških in srbskih izjavah je jasno, da je vojna in odločitev z orožjem neizogibna. Črez dan se je govorilo že o pretiraniju diplomatskih stikov med Srbijo in Bolgarijo.

Zadnji boji so zahtevali velikanskih žrtev. Veliko je število mrtvih in strahotno je število ranjenih. In z ozirom na te uboge je vse obsodbe vredno postopanje čeških zdravnikov, katere je balkanski »Rudeč križ« naprosil, da bi priskočili s svojim delom na pomoč, kar so pa češki zdravniki odklonili z glupo gesto, češ: Nočemo podpirati bratomorne vojne.

GROZOVITO ŠTEVILO MRTVIH IN RANJENIH.

Belgrad, 3. julija. Zadnji boji se po svojih žrtvah dajo primerjati z največjimi bitkami minule balkanske vojne. Vojaški krogi so dognali, da je na srbski strani 7000 mrtvih in ranjenih. Draga je bila zmaga! Še strahotnejše so bolgarske izgube, ki znašajo 23.000 mrtvih in ranjenih. Tekom današnjega dne je dospelo v Belgrad 2000 ranjencev.

VOJNA NEIZOGIBNA.

Sofija, 3. julija. Kot se poroča, se Srbija in Grčija branite ustaviti operacije, vsled česar bo vojna neizogibna.

GRŠKA NAPOVE VOJNO.

Sofija, 3. julija. Grčija je sklenila danes Bolgarji vojno napovedati.

BOJ ZA SOLUN SE ZAČNE DANES.

Pariz, 3. julija. »Temps« poroča iz Sofije: General Ivanov je sporočil v Sofijo, da napade danes (3. julija) Solun.

GRŠKE ČETE PRODIRAJO PROTI SEVERU.

Solun, 3. julija. Grška armada prodira zmagovalno proti severu.

ČRNAGORA MOBILIZIRA.

Cetinje, 3. julija. Kralj je izdal povelje za splošno mobilizacijo.

RUMUNIJA MOBILIZIRA PET ARMADNIH ZBOROV.

Bukarešt, 3. julija. Mobilizacija pet armadnih zborov je končana. Mobilizirani so zbori: Bukarešt, Kragovo, Galaz, Josa in Konstanca.

PAŠIČ POJDE NA KONFERENCO, KO ODLOČI OROŽJE.

Pariz, 3. julija. Srbski poslanik je izjavil žurnalistom, da se v tem trenutku bile odločilna bitka. Vsled tega je izključeno, da bi Pašič odšel na ministrsko konferenco v Petrograd preje, predno odloči orožje. Njegovo odpotovanje je mogoče, ko pa de odločitev z orožjem.

KAJ ZAHTEVA BOLGARIJA?

Petrograd, 3. julija. Bolgarski poslanik je obiskal Sazonova in mu podal predloge, ki bi omogočili po naziranjih bolgarske vlade mirno (!) razrešitev spora. Ti predlogi so: Da se vse sovražnosti na vseh straneh takoj ustavijo, da se na obeh straneh demobilizira, in da se izvrši odpotovanje vseh 4 min. predsednikov istočasno. Ruska vlada je sporočila te predloge udeležnim strankam. Vlade posameznih držav naj bi izdale tudi manifeste, kjer bi se obžalovali dosedani izpadi.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Spominjajte se dijaškega društva »Domovina«!

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Centenim obiskovalcem Trsta se priporoča prenočišče v hotelu H. Kosič, ulica Carradori št. 15. Cene nizke. — Skupno več dijakov. najnižja cena.

V Vegovi ulici št. 6. je po nizki ceni na prodaj: 3 kredence za jedilne sobe, 2 kuhinjski kredenci, 2 salonski omari, razne podobne, železne postelje, različni otroški vozički, 1 zofa.

Za trgovino s papirjem in galanterijo se sprejme takoj 1 učenka (začetnica) in 1 blagajničarka. Pismene ponudbe na poštni predal št. 123, Ljubljana. 593-3

Krasen pes »hrt« čiste pasme se ceno proda. Ponudbe: »Krasen hrt« na »Prvo anončno pisarno«. 589-2

Dobro ohranjeno pohištvo se proda. Za ogledati od 1.—4. pop. Elizabetna cesta 6., II. nad. levo.

Pisarniška moč, gospodična. ali praktikant se išče. Prednost ima stenografinja in strojepiska. Lastnoročne ponudbe (tudi nemško) brez spričeval pod »Pisarniška moč« na »Prvo anončno pisarno«. 592-2

KORESPONDENCA.

Mlad intelligenten nesrečen poročenec želi znanja z ravnotako gospo. Ponudbe, če ljubo s sliko, pod »Sprehod«, poštneležeče, glavna pošta.

Izjava.

Podpisana izjavljam, da govorica, ki se razširja o meni, ni istinita, ker za osebo, ki je v vinjenem stanju zašla v hišo, Gradaška ulica št. 14, nisem odgovorna jaz. Zatorej opozarjam, da bodem proti vsakomur, kdor bode razširjal o meni nesnovane in sumljive govorice, sodniško postopala. T. Šibovc.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Ne glede na vrednost blaga

dajem panama slamnike, ki so preje stali 12—14 K za 6 K
spalne obleke " " " " 13—16 " " 7 "
bele obleke zadnje nov. " " " " 40—50 " " 14 "
prašne plašče " " " " 18—20 " " 10 "

Dalje velika zaloga pralnih oblek za gospode in otroke po najnižjih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5

Anglo zaloga čevljev
Anton Novak
Ljubljana, Šelenburgova ulica
zraven modne trgovine Magdič

K 12⁵⁰ za dame in gospode K 16⁵⁰

Prve vrste po kakovosti in priljubljenosti

Nizke konkurenčne cene.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vljudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DAN“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . K 18— Četrta leta . K 450
Pol leta . K 9— En mesec . K 150

V upravnistvu prejemani na mesec K 120.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . K 20— Četrta leta . K 5—
Pol leta . K 10— En mesec . K 170

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziramo na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje v pravem času.

Upravištvo „DNEVA“.

Strojvodja

za bencin-motor, izurjen tudi v popraviljanju orodja, se stalno sprejme pri stavbenem podjetju.

Naslov pove »Prva anončna pisarna«.

POZOR!

80.000 parov čevljev
4 pari čevljev za le K 850.

Zaradi plačilnih težkoč mi je naročilo več velikih tovarov, da prodam velik del čevljev globoko pod izdelovalno ceno. Prodajam toraj radi tega vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, z zbitimi podplatmi rujava ali črna usnja, jako elegantna najnovejša fazona velikost li Nr. Cm. Vse štiri pari stanejo le K 850. Razpošiljatev po povzetju.

D. Wulkan, Krakovo (Avstr.)

Isaka 3.—646

Zamena dostavljena po pošti (nazaraj).

Radioaktivno termalno kopališče Toplice na Kranjskem

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

Postaja dolenske železnice Strazha-Toplice. Akratov vrelc 38°C, daje vsak dan nad 30.000 hl radioaktivne termalne vode. Zdravljenje s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskim boleznim in drugim. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija in masaža. Ravateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstantin Konvalinka. Zdravo podnebje, Gostogozdnata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne in cene restavracije. Prospekte in poiznilla daje brezplačno.

Del. glavnic: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4³/₄%